

„ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЈУХАС ЂУРИЋ против СРБИЈЕ

(представка број 48155/06)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

7. јун 2011. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44, став 2 Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету Јухас Ђурић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

FrançoiseTulkens,*председник,*

DanutėJočienė,

DragoljubPopović,

GiorgioMalinverni,

IşılKarakaş,

GuidoRaimondi,

PauloPintodeAlbuquerque,*судије,*

и Stanley Naismith, *секретар одељења.*

после већања на затвореној седници одржаној 17. маја 2011. године, изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 48155/06) против Србије, коју је Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), поднео држављанин Србије, г. Виктор Јухас Ђурић (у даљем тексту: „Подносилац представке“), 20. новембра 2006. године.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

3. Подносилац представке је тврдио да му је био ускраћен приступ суду приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама. Он се даље жалио на дужину предметног парничног поступка, као и на то што је Држава ометала његово право да поднесе представку Суду.

4. Председник Другог одељења је 21. априла 2010. године одлучио да Владу обавести о представи. Такође је одлучено да се допуштеност и основаност представке разматрају истовремено (ранији члан 29. став 3. Конвенције).

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносилац представке је рођен 1966. године. Он је адвокат и живи у Суботици, Србија.

6. Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати на следећи начин.

A. Захтев подносиоца представке у вези са Д. Г.

7. Полицијска станица у Суботици је 19. маја 2004. године именовала подносиоца представке да заступа Д. Г., осумњиченог у преткривичном поступку, за време његовог испитивања од стране полиције. Подносилац представке сем овог саслушања није пружио осумњиченом никакву правну помоћ.

8. Подносилац представке је истог дана поднео захтев полицији, тражећи исплату његовог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе.

9. Пошто није примио одговор, подносилац представке је 13. септембра 2004. године поднео парничну тужбу Општинском суду у Суботици, тражећи да му се надокнади хонорар (7.800 српских динара, приближно 105 евра, у то време према девизном курсу Народне банке Србије).

10. Општински суд је 21. априла 2005. године донео пресуду због изостанка у корист подносиоца представке. Он је тиме наложио Полицијској станици у Суботици да исплати укупно 18.800 динара (приближно 230 евра у то време), на име хонорара и судских трошкова, плус затезну камату.

11. Окружни суд у Суботици је 15. августа 2005. године укинуо ову пресуду по жалби.

12. Општински суд се 23. јануара 2006. године огласио стварно ненадлежним за поступање и наложио да подносилац представке плати 10.500 за судске трошкове (приближно 120 евра у то време).

13. Окружни суд је 29. септембра 2006. године потврдио ову одлуку по жалби, а она је тиме постала правоснажна.

14. И Општински суд и Окружни суд су сматрали, *inter alia*, да се предметни хонорар односи на преткривични поступак, који је посебна врста административног поступка, а не званични кривични поступак, и закључили да о његовом захтеву не треба да одлучују парнични судови. Полиција је, међутим, имала обавезу да донесе одлуку о захтеву подносиоца представке.

15. Подносилац представке је 13. новембра 2006. године платио трошкове поступка који су му одређени.

16. На основу тога што је погрешно усмерио своју уплату од 13. новембра 2006. године подносиоцу представке је 23. јануара 2008. године још једном наложено да плати предметне судске трошкове плус затезну камату. До марта 2009. године подносилац представке је према томе платио још 18.068 динара (приближно 190 евра у то време).

Б. Захтев подносиоца представке у вези са Г. И., Д. Ч., В. Ђ., Б. Ђ. и Д. Ђ.

17. Полицијска станица у Суботици је 31. јула 2006. године именовала подносиоца представке да заступа Г. И., Д. Ч., В. Ђ., Б. Ђ. и Д. Ђ., све осумњичене у преткривичном поступку, за време испитивања од стране полиције.

18. Подносилац представке је истог дана поднео захтев полицији ради исплате свог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе (укупно 12.960 динара, приближно 155 евра у то време).

В. Захтев подносиоца представке у вези са С. С., Б. Б., А. С. и Д. Ј.

19. Полицијска станица у Суботици 6. августа 2008. године, 24. априла 2009. године, 19. маја 2009. године и 1. јуна 2009. године је именовала подносиоца представке да заступа С. С., Б. Б., А. С. и Д. Ј., све осумњичене у преткривичном поступку, за време испитивања од стране полиције.

20. Подносилац представке је 11. августа 2008. године, 11. маја 2009. године, односно 21. маја 2009. године поднео захтев полицији, тражећи исплату његовог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе (укупно 48.000 динара, приближно 500 евра у то време).

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

А. Законик о кривичном поступку (објављен у „Службеном листу Савезне Републике Југославије“ – Сл. лист СРЈ – бр. 70/01 и 68/02, као и у „Сл. гласнику РС“ – Сл. гласник РС – бр. 58/04, 85/05 и 115/05)

21. Члан 193. став 1. предвиђа, *inter alia*, да трошкови кривичног поступка обухватају све трошкове настале у вези са кривичним поступком, „од почетка до завршетка“.

22. Члан 193. став 6. предвиђа да трошкове настале у току преткривичног поступка, који се односе на хонорар који се плаћа адвокату кога полиција именује, покрива сама полиција.

23. Члан 196. предвиђа, *inter alia*, да окривљен који је осуђен сноси трошкове кривичног поступка.

24. Члан 197. став 1. предвиђа да се, *inter alia*, ако се кривични поступак против туженог обустави, оптужни налог одбаци, или тужени буде ослобођен, трошкови адвоката одбране покривају из буџета суда.

25. Члан 197. став 6. предвиђа да, *inter alia*, ако кривични суд одбаци захтев за накнаду трошкова према члану 197. став 1., или ако одлуку по захтеву не донесе у року од три месеца, тужени и његов или њен адвокат имају право на поднесу посебну тужбу у парничном поступку.

26. Члан 225., *inter alia*, утврђује опште дужности полиције за време преткривичног поступка.

27. Члан 226. ст. 7-9, *inter alia*, регулише испитивање од стране полиције, лица осумњичених да су починила кривично дело, чије изјаве могу, у одређеним условима, бити употребљене као доказ у каснијем кривичном поступку.

28. Члан 243. предвиђа, *inter alia*, да званична судска истрага почиње по усвајању посебне судске одлуке у том смислу.

Б. Релевантан коментар у вези са чл. 193, 225 и 226. Законика о кривичном поступку

29. Трошкови које полиција покрива у вези са чланом 225. Законика о кривичном поступку не могу се сматрати трошковима кривичног поступка у смислу члана 193. истог (види *Коментар Законика о кривичном поступку*, проф. Др Тихомир Васиљевић и проф. Др Момчило Грубач, ИДП Јустинијан, Београд, 2005, стр. 338, став 2.).

30. Опште дужности полиције за време преткривичног поступка нису званично регулисане Закоником о кривичном поступку, уз изузетак активности о којима је реч у члану 226. ст. 7-9 (*ibid.*, стр. 397, став 8.).

В. Одлука истражног судије Окружног суда у Суботици (Ки 25/04 из фебруара 2005. године)

31. Истражни судија је утврдио, *inter alia*, да тужени против кога су оптужбе повучене нема право на потпуну накнаду адвокатских трошкова из буџета Окружног суда у Суботици. Посебно, он је констатовао да је на полицији да покрије такве трошкове, пошто се део ових трошкова односио на правне услуге пружене за време преткривичног поступка (адвокат туженог у домаћем поступку, а у овом предмету подносилац представке пред Судом).

Г. Закон о парничном поступку из 2004. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, број 125/04)

32. Члан 1. предвиђа, *inter alia*, да се Закон о парничном поступку примењује на све имовинске спорове, изузев оних где закон изричито предвиђа другачији поступак.

33. Члан 16. предвиђа, *inter alia*, да ако суд утврди одсуство надлежности *ratione materiae*, он, по службеној дужности, одбацује предметни захтев без обзира на фазу поступка.

Д. Закон о судовима (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92)

34. Члан 12. став 2. (а) предвиђа да општински судови имају надлежност да доносе одлуке у вези са имовинскоправним захтевима, уколико не спадају у надлежност трговинских судова.

35. Члан 17. став 1 (з) предвиђа да је Врховни суд надлежан да оцењује законитост свих правоснажних управних одлука које је Држава донела, сем ако закон изричито не предвиђа другачије.

36. Члан 17. став 2. (в) предвиђа да Врховни суд решава сукобе надлежности између нижих судова.

Ђ. Закон о уређењу судова (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 29/04, 101/05 и 46/06)

37. Члан 4. предвиђа да суд не може одбити да разматра захтев за који је његова надлежност утврђена законом или Уставом.

Е. Закон о општем управном поступку (објављен у „Сл. листу СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01)

38. Члан 208. став 1 предвиђа, *inter alia*, да је у једноставним стварима орган управе дужан да донесе одлуку у року од месец дана од када је тужилац поднео свој захтев. У свим другим случајевима, управни орган доноси одлуку у року од два месеца од тада.

39. Члан 208. став 2 омогућава тужиоцу о чијем захтеву одлука није донета у роковима утврђеним у претходном ставу да уложи жалбу као да је његов захтев одбијен. Када жалба није дозвољена, тужилац има право да непосредно покрене управни спор пред надлежним судом.

Ж. Закон о управним споровима (објављен у „Сл. листу СРЈ“, број 46/96)

40. Члан 6. предвиђа да се управни спор може једино покренути против „управног акта“, који је, *inter alia*, акт/одлука коју је усвојио државни орган приликом одлучивања о правима и обавезама у вези са „управном ствари“.

41. Члан 9. став 1 (1) предвиђа да се управни спор не може покренути против „акта“/одлуке донете у стварима где се судска накнада обезбеђује ван управних спорова.

42. Чл. 8 и 24. предвиђају, *inter alia*, да тужилац који је поднео захтев органу управе има право да покрене управни спор пред судом у следећим ситуацијама:

(i) Ако жалбени орган не донесе одлуку по његовој/њеној жалби у року од шездесет дана, тужилац може поновити захтев, а ако жалбени орган одбије да донесе одлуку у року од додатних седам дана, тужилац може покренути управни спор.

(ii) У складу са условима утврђеним под (i) у горњем тексту, ако првостепени орган управе не донесе одлуку и ако нема право на жалбу, тужилац може непосредно покренути управни спор.

(iii) Ако првостепени орган управе не донесе одлуку на основу захтева тужиоца у року од шездесет дана, у стварима где жалба није искључена, тужилац има право да поднесе наведени захтев жалбеном органу управе. Ако тај орган донесе одлуку, тужилац има право да покрене управни спор против ње, и ако не донесе одлуку тужилац има право да покрене управни спор у складу са условима утврђеним под (i) у горњем тексту.

43. Члан 41. став 5. предвиђа да када се управни спор покрене према члану 24. суд, ако донесе одлуку у корист тужиоца, налаже предметном органу управе да одлучи о првобитном захтеву тужиоца.

44. Члан 63. предвиђа, *inter alia*, да ако наведени орган управе не испуни овај налог у року од тридесет дана, тужилац има право да поднесе предлог за извршење судске одлуке. Ако орган управе не одговори на овај захтев у року од седам дана, тужилац може да тражи од суда да одлучи о основаности његовог предмета, тј. да донесе неопходну одлуку уместо органа управе. Суд затим тражи информације од органа управе о разлозима због којих није испунио налог суда. Ако орган управе не одговори у року од седам дана или ако његово објашњење не задовољи суд, суд сам одлучује о првобитном захтеву тужиоца.

45. Члан 41. ст. 1-4, 61 и 62 предвиђају детаље у вези са другим ситуацијама у којима се може одлучити о основаности захтева тужиоца.

3. Релевантни коментар у вези са чланом 24. Закона о управним споровима

46. Не постоји крајњи рок за покретање управног спора у складу са чланом 24. Закона о управним споровима (види *Коментар Закона о општем управном поступку и Закона о управним споровима*, Светислав Вуковић, Пословни биро, Београд, 2006, стр. 219).

И. Релевантна домаћа судска пракса коју је Влада доставила

47. У шест пресуда донетих између 8. децембра 1999. године и 9. априла 2009. године Врховни војни суд, односно Врховни суд Србије, одлучивали су о основаности управних спорова у вези са правима на пензију, правима на изборе, општинским решењима о имовинско правним захтевима, инвалиднини и предложеној промени у регистрацији лица

овлашћених да заступају политичке странке (види Уп. бр. 2530/03, Уж. 133/92, Уж. 11/08, У. бр. 1739/08, У. бр. 48/08 и У. бр. 1093/02).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

48. Подносилац представке се жалио према члану 6. став 1. да му је ускраћен приступ суду приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама, тј. исплати предметног хонорара. Подносилац представке се даље жалио, према истој одредби, на дужину поступка пред судовима у Суботици.

49. Члан 6. став 1. Конвенције, у релевантном делу, гласи како следи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну ... расправу у разумном року пред ... судом, образованим на основу закона.“

A. У вези са приступом суду

1. Допуштеност

(а) Члан 35. став 3 (б) Конвенције

50. Влада је тврдила да притужбу подносиоца представке у вези са његовим хонораром од 19. маја 2004. године треба прогласити недопуштеном „пошто није претрпео значајну штету“ у смислу значења члана 35. став 3 (б) Конвенције. Она је посебно констатовала да се притужба подносиоца представке односи на хонорар у износу од само 105 евра, и додала да су је и поред тога и Општински и Окружни суд у Суботици на ваљани начин размотрили. Најзад, Влада се позвала на недавну праксу Суда (*Mihai Ionescu против Румуније* (одлука), бр. 36659/04, 1. јун 2010. године; и *Vock против Немачке* (одлука), 19. јануар 2010. године), сматрајући је посебно битном.

51. Подносилац представке је потврдио да се његов захтев тиче релативно малог износа, али је тврдио да се он знатно увећао од тада због затезне камате. Он је даље констатовао износ хонорара чију је исплату од стране полиције касније тражио (види ст. 17- 20 у горњем тексту); позвао се на судске трошкове које је платио или коју су извршени против њега (види ст. 12, 15 и 16. у горњем тексту); и подсетио, у овом контексту, да је просечна плата у Србији отприлике 310 евра. Подносилац представке је такође истакао да је члан 35. став 3. (б) Конвенције није био на снази у време када је поднео представку Суду, и тврдио да главни проблем у предметном случају није првенствено финансијски: он се односио на исплату хонорара адвокату одбране именованом од стране полиције у току преткривичног поступка, тј. на питање од великог значаја за функционисање целокупног система кривичне правде у Србији. Најзад, захтев подносиоца представке

домаћи судови нису „на ваљани начин размотрили“ пошто нису дали објашњење зашто су га сматрали пре управним, а не парничним предметом.

52. Суд подсећа да члан 35. Конвенције, како је измењен Протоколом број 14, који је ступио на снагу 1. јуна 2010. године, предвиђа следеће:

„3. Суд проглашава недопуштеном сваку појединачну представку поднету према члану 34. ако сматра да:

...

б. Подносилац представке није претрпео значајну штету, сем ако поштовање људских права како је дефинисано Конвенцијом и протоколима уз њу не захтева разматрање основаности представке и предвиђа да се ниједан предмет не може одбацити на основу ког је на ваљани начин размотрен од стране домаћег суда.”

53. Као што је наведено у ставу 79. Објашњења уз Протокол број 14: „Нови критеријум може довести до тога да се одређени предмети прогласе недопуштеним, што може да има за последицу пресуду без позивања на њега. Његов главни ефекат ће, међутим, вероватно бити што ће он у дугорочном смислу омогућити брже решавање неоснованих предмета.”.

54. Главни аспект овог новог критеријума је да ли је подносилац представке претрпео значајну штету, чија се оцена може сама заснивати на критеријумима као што су финансијски значај предметног питања или важност предмета за подносиоца представке (види, на пример, *Mihai Ionescu против Румуније* (одлука), цитиран у горњем тексту).

55. Међутим, чак и да Суд утврди да подносилац представке није претрпео значајну штету, он неће прогласити представку недопуштеном ако поштовање људских права, како је дефинисано Конвенцијом и протоколима уз њу, захтева разматрање основаности, или ако домаћи суд није „ваљано разматрао“ то питање.

56. Ако се вратимо на предметни случај, чак и под претпоставком да подносилац представке није претрпео значајну штету у вези са наведеним финансијским утицајем и потпуно неvezано од његовог захтева да његову притужбу суд прописно разматра, Суд је мишљења да поштовање људских права, како је дефинисано Конвенцијом, захтева да се разматра основаност. Као што је подносилац представке приметио, улога адвоката кога је полиција именовала у преткривичном поступку је пресудна у смислу одржавања функционисања и правичности система кривичне правде у Србији, посебно што се изјаве дате у његовом/њеном присуству могу употребити као доказ у каснијем кривичном поступку (види став 27. у горњем тексту). Према томе, произлази да се питања тесно повезана са процесним статусом тих адвоката, укључујући и исплату њихових хонорара, без којих се јасно не може рачунати на њихово континуирано учешће, не могу сматрати безначајним, или, следствено томе, као нешто што не заслужује разматрање основаности.

57. У вези са одлукама Суда у предметима *Mihai Ionescu против Румуније* и *Воск против Немачке* (оба цитирана у горњем тексту), приметно је да се ови предмети јасно разликују од предметне представке пошто се, *inter alia*, први односио на приступ суду у предмету у вези са уговорним обавезама између подносиоца представке и транспортног предузећа, док се други односио на дужину поступка у парници у којој је подносилац представке тражио 7.99 евра за лекове које му је преписао лекар. Другим речима, ниједан није покренуо питања од општег интереса.

58. С обзиром на горе наведено, примедба Владе се мора одбити.

(б) Искоришћавање домаћих правних средстава

59. Влада је изнела да подносилац представке није искористио релевантна управна средства и да после тога није покренуо, да је било потребно, управни спор пред Врховним судом.

60. Суд сматра да ова примедба улази у саму суштину питања да ли је подносиоцу представке ускраћено право на приступ суду приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама, у вези са повредом члана 6. став 1. Конвенције. Она ће стога бити адекватније размотрена у фази основаности.

(в) Закључак

61. Суд констатује да притужба подносиоца представке није очигледно неоснована у смислу значења члана 35. став 3. Конвенције. Он даље констатује да није недопуштена ни по једном другом основу. Због тога се мора прогласити допуштеном.

2. Основаност

62. Влада је изнела да није дошло до повреде Конвенције пошто подносиоцу представке није ускраћен приступ суду у вези са његовим захтевом за исплату хонорара. Заправо, он је једноставно изабрао неодговарајући пут накнаде, тј. парничну тужбу, уместо да је употребио постојећа управна средства, а затим, да уколико је било потребе, покренуо управни спор пред Врховним судом. Даље, подносилац представке је требало да покуша са управним путем чак и да је сумњао у његову ефикасност. Најзад, Влада је изнела да су домаћи судови често пресуђивали у управним споровима о самој основаности захтева тужиоца, у ком смислу је Суду доставила релевантну домаћу судску праксу (види став 47. у горњем тексту).

63. Подносилац представке је прво тврдио да 19. маја 2004. године није покренуо управни поступак, пошто је уместо тога само тражио од полиције да му исплати хонорар. Друго, ово плаћање није управна ствар како је дефинисано чл. 6 и 9. Закона о управним споровима (види ст. 40 и 41. у горњем тексту). То је пре спор око материјалне накнаде из члана 1. Закона о парничном поступку, и, као такав, утужив пред парничним судовима (види став 32. у горњем тексту). Треће, чак и под претпоставком да се управни пут може сматрати доступним, он се не може сматрати делотворним у предмету као што је предмет подносиоца представке пошто Влада није доставила релевантну домаћу судску праксу у том смислу. Штавише, накнада кроз управни пут би трајала предуго, и укључила би и Врховни суд који обично уопште није вољан да одлучује о основаности предмета, и који уместо тога радије укида спорну одлуку и враћа предмет на поновно разматрање у управном поступку. Четврто, подносилац представке је подсетио да је, у сваком случају, чак и када постоји неколико доступних делотворних правних средстава, на подносиоцу представке да изабере које правно средство ће употребити.

64. У пресуди у предмету *Golder против Уједињеног Краљевства* од 21. фебруара 1975. године, Суд је утврдио да члан 6. став 1. “свакоме обезбеђује право на тужбу у вези

са грађанским правима и обавезама пред судом ” (став 36., серија А бр. 18). На ово „право на суд“, где је право на приступ један његов аспект, може се ослонити свако ко сматра, на доказивим основама, да је ометање у вршење његовог или њеног грађанског права незаконито и жали се да није имао прилику да ту тужбу поднесе суду, чиме се испуњавају захтеви из члана 6. став 1. (види, *inter alia*, *Roche против Уједињеног Краљевства* [ВВ], бр. 32555/96, став 117., ЕЦХР 2005-Х).

65. Ако се вратимо на предметни случај, констатује се да захтеви подносиоца представке за исплату хонорара јасно спадају у оквир члана 6. став 1. (види, *mutatis mutandis*, *Editions Périscope против Француске*, 26. март 1992. године, став 40., серија А бр. 234-Б). Даље, иако задатак Суда није да одлучује који домаћи суд, парнични или управни, има надлежност да одлучује о основаности ових захтева (види *Beneficio Cappella Paolini против Сан Марина*, бр. 40786/98, став 29., ЕЦХР 2004-VIII (изводи)), констатује се: (i) да су домаћи парнични судови разматрали питање хонорара као управну ствар и да су с тим у вези понудили одређено образложење (види став 14. у горњем тексту); (ii) да је подносилац представке према томе могао да употреби управни пут и, да је било потребно, изнесе свој предмет пред Врховни суд, очигледно без рока у коме то треба да учини (види ст. 38-46 у горњем тексту); и (iii) је Врховни суд могао, коначно, или пресудити о основаности или указати који други суд има надлежност да поступи по том питању (види ст. 44, 35 и 36. у горњем тексту, тим редоследом; упоредити такође са предметом *Beneficio Cappella Paolini против Сан Марина*, цитиран у горњем тексту, где су и парнични и управни судови одбили надлежност). Најзад, подносилац представке није доставио домаћу судску праксу у смислу да су се у неком другом предмету као што је његов парнични судови прогласили надлежним *ratione materiae*, док је Тужена држава, са своје стране, доставила праксу која указује да је домаће правосуђе спремно да разматра веома различите тужбе у контексту управних спорова, као и да досуди накнаду на основу основаности, где је прикладно (види став 47. у горњем тексту).

66. У таквим околностима, Суд не може а да не закључи да подносилац представке није био лишен приступа суду приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама. Сходно томе, није било повреде члана 6. став 1. Конвенције.

67. Суд даље налази да у светлу овог закључка није неопходно да одлучи о примедби Владе у вези са исцрпљењем домаћих правних средстава.

Б. У вези са дужином поступака пред парничним судовима

68. Спорни поступци пред Општинским и Окружним судовима у Суботици трајали су од септембра 2004. године до септембра 2006. године, у ком периоду је жалба подносиоца представке разматрана на две инстанце. Произлази да је овај део представке очигледно неоснован и да се, као такав, мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

II. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ЧЛАНУ 34. КОНВЕНЦИЈЕ

69. Подносилац представке је констатовао да је преписку са Судом примао са значајним закашњењем и да су, даље, сам коверат већ отворили други. С тим у вези, он је

рекао да би то могла бити или „невина грешка“ на страни Поште Србије или намерно спречавање делотворне примене његовог права на представку Суду у смислу члана 34. Конвенције. Као потпору овом другом, подносилац представке је подсетио да је Пошта Србије државно предузеће, и нагласио да се његова представка пред Судом тиче осетљивих полицијских питања.

70. Влада је изнела да није било повреде члана 34. Конвенције, пошто Држава није вршила притисак на подносиоца представке, било посредно или непосредно, да би га одвратила да Суду поднесе представку. Кашњење на које се подносилац представке позива је чисто техничке природе, чињеница добро позната Суду са којом се сусрео у многим другим предметима против Србије који пред њим још нису решени.

71. Члан 34. Конвенције предвиђа следеће:

„Суд може да прима представке од сваког лица, невладине организације или групе лица који тврде да су жртве повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају делотворно вршење овог права.“

72. Према пракси Суда, притужба према члану 34. Конвенције не покреће никакво питање допуштености према Конвенцији (види *Cooke против Аустрије*, бр. 25878/94, став 46., 8. фебруар 2000. године; и *Ergi против Турске*, пресуда од 28. јула 1998. године, став 105., *Извештаји* 1998-IV).

73. Суд констатује да члан 34. Конвенције намеће обавезу Држави уговорници да не омета право појединца да делотворно поднесе и заступа представку пред Судом. Иако је наметнута обавеза процесне природе, која се разликује од материјалног права утврђеног Конвенцијом и протоколима, из саме суштине овог процесног права проистиче да појединци имају отворену могућност да се притужују због његовог наводног кршења у поступку према Конвенцији (види *Manoussos против Републике Чешке и Немачке* (одлука), бр. 46468/99, 9. јул 2002. године).

74. Од највеће је важности за делотворно функционисање система појединачне представке према члану 34. да подносиоци представке буду у стању да слободно комуницирају са Судом без излагања било каквом притиску од стране власти да повуку или измене своје притужбе. У овом контексту, „притисак“ обухвата не само посредну принуду и флагрантне поступке застрашивања, већ и друга непрописна непосредна дела или контакте осмишљена ради одвраћања или обесхрабтивања подносилаца представки да користе правно средство према Конвенцији. Питање да ли контакти између власти и подносиоца представке представљају неприхватљиву праксу са тачке гледишта члана 34. мора се утврдити у светлу посебних околности (*ibid.*).

75. Ако се вратимо на предметни случај, Суд налази да постоје недовољне чињеничне основе да би закључио да су се органи Тужене државе на неки начин умешали у право подносиоца представке на појединачну представку, а може се уочити да је и сам подносилац представке дозволио могућност да је цела ситуација настала због „невине грешке“. Даље случај је, као што је Влада истакла, да је Суд имао проблема са кашњењем

поштанских пошиљки за и из Србије, а свакако не може се спекулисати ко је могао отворити коверат са преписком упућеном подносиоцу представке и у ком контексту.

76. С обзиром на горе наведено, Суд налази да Тужена држава није пропустила да испуни своје обавезе према члану 34. Конвенције.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Одлучује* да здружи основаност прелиминарне примедбе Владе у вези са неисцрпљењем домаћих правних средстава у вези са притужбом подносиоца представке на приступ суду;
2. *Проглашава* притужбу у вези са приступом подносиоца представке суду допуштеном, а притужбу на дужину предметног поступка недопуштеном;
3. *Утврђује* да није било повреде члана 6. став 1. Конвенције;
4. *Утврђује* да Тужена држава није пропустила да испуни своје обавезе према члану 34. Конвенције;
5. *Утврђује* да у светлу његових закључака под тачкама 2 и 3. није неопходно одлучивати о прелиминарној примедби Владе наведеној у тачки 1.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 14. децембра 2010. године у складу са правилем 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Stanley Naismith
Секретар

Françoise Tulkens
Председник